Typ 2 – Krajobrazy bagienno-łąkowe – głównie bezleśne

Rozległe tereny rolnicze i ekstensywnie użytkowane łąki w rejonie Julianki i Sygontki, dolina Wiercicy – krajobraz priorytetowy „Wiercica-Kanał Lodowy” (ID 1158). Fot. J. Botwina, Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (2025)

Podtyp 2a – Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk

Są to krajobrazy towarzyszące rzekom, rozwinięte zwłaszcza w dolinach dużych i średnich rzek, w których tło krajobrazowe tworzą nieleśne zbiorowiska roślinne, zwykle ekstensywnie użytkowane łąki (z rzędu Molinietalia caerulae), a miejscami torfowiska niskie i przejściowe (Scheuchzerio-Caricetea nigrae), szuwary lub turzycowiska (Phragmitetalia), a także łąki świeże (Arrhenatheretalia elatioris) oraz starorzecza i inne obniżenia trwale lub czasowo wypełnione wodą. Charakterystyczne jest

występowanie zadrzewień, zwykle wilgotnych zarośli i lasów łęgowych oraz olsów. Zróżnicowanie krajobrazowe uzupełniają nieznaczne powierzchnie użytkowane rolniczo, którym towarzyszy rzadka sieć osadnicza.

W stosunku do ogólnej liczby jednostek krajobrazowych wyznaczonych w województwie, krajobrazy podtypu 2a należą do krajobrazów stosunkowo rzadko spotykanych – obejmują 50 jednostek (zdecydowana większość jednostek typu 2) o powierzchniach od 46 do niemal 4 000 ha. Łączna powierzchnia krajobrazów podtypu 2a wynosi 29 386 ha, co stanowi 2,38% powierzchni regionu. W podtypie wyznaczono 12 krajobrazów priorytetowych.

Krajobrazy podtypu 2a zostały zidentyfikowane głównie w północnej części województwa, w górnych odcinkach szerokich dolin Warty i Pilicy, a także w dolinie Liswarty. Na bardzo wielu obszarach potencjalnego występowania dolinnych krajobrazów łąk i pastwisk dokonana została zmiana tych ekosystemów na grunty orne lub nieużytkowane łąki przekształciły się w ziołorośla, a następnie zadrzewienia i młode lasy. Dlatego w zachodniej i centralnej części regionu krajobrazy takie występują obecnie bardzo rzadko.

Półnaturalny krajobraz łąkowy doliny Liswarty w rejonie Podłęża Szlacheckiego – krajobraz priorytetowy „Podłęże Szlacheckie” (ID 743). Fot. J. Botwina, Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (2025)

Podtyp 2b – Z dominacją szuwarów i turzycowisk

Tło krajobrazowe tworzą zbiorowiska roślinne nieleśne siedlisk wilgotnych i bagiennych, w szczególności szuwarów i turzycowisk (Phragmitetalia) oraz torfowisk niskich i przejściowych (Scheuchzerio-Caricetea nigrae) i ekstensywnie użytkowanych łąk (Molinietalia caerulae) oraz obniżenia trwale lub czasowo wypełnione wodą. Stałym elementem (niewchodzącym do tła krajobrazowego) są różnej wielkości powierzchnie wilgotnych zarośli oraz olsów. Niewielkie powierzchnie użytkowane rolniczo i sieć osadnicza stanowią elementy przestrzenne krajobrazu.

Krajobrazy podtypu 2b należą do krajobrazów rzadko spotykanych – obejmują zaledwie 8 jednostek o powierzchniach od 54 do niemal 250 ha. Łączna powierzchnia krajobrazów podtypu 2b wynosi 1114 ha, co stanowi 0,09% powierzchni regionu. W podtypie wyznaczono 3 krajobrazy priorytetowe.

Krajobrazy podtypu 2b zidentyfikowano w Obniżeniu Małej Panwi i w dolinie Rudy, a pojedynczo również w dolinach Warty, Białej Przemszy i Brynicy.

Malowniczy krajobraz stawowo-torfowiskowy rezerwatu przyrody Jeleniak-Mikuliny – krajobraz priorytetowy „Jeleniak-Mikuliny” (ID 895). Fot. J. Nita, Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (2025)

Podtyp 2d – Z dominacją torfowisk niskich

Tło krajobrazowe tworzą zbiorowiska roślinne nieleśne siedlisk wilgotnych i bagiennych z dominacją torfowisk niskich (Scheuchzerio-Caricetea nigrae) i udziałem szuwarów i turzycowisk (Phragmitetalia) oraz zmiennowilgotnych ekstensywnie użytkowanych łąk (Molinietalia caerulae) na rozległych równinach bagiennych. Stałym elementem (niewchodzącym do tła krajobrazowego) są różnej wielkości powierzchnie wilgotnych zarośli i lasów łęgowych oraz olsów. Niewielkie powierzchnie użytkowane rolniczo i sieć osadnicza stanowią elementy przestrzenne krajobrazu.

Krajobrazy podtypu 2d obejmują zaledwie 2 jednostki krajobrazowe o powierzchniach od 88 do niemal 250 ha. Jednostki te zlokalizowane są w dolinie Liswarty (użytek ekologiczny Brzoza) oraz w rejonie Lelowa. Łączna powierzchnia krajobrazów podtypu 2d wynosi 338 ha, co stanowi 0,03% powierzchni regionu. W podtypie wyznaczono 1 krajobraz priorytetowy.

Zarastający śródleśny Staw (Nowa Brzoza) – krajobraz priorytetowy „Stara Brzoza” (ID 665). Fot. K. Badora, Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (2025)

Dodana: 13 lutego 2025 12:46 Zmodyfikowana: 10 czerwca 2025 12:24